

ΤΟ ΠΑΡΑΜΥΘΙ

Θλιμμένο από τὰ χεῖλη σου τὸ παραμῦθι
Σὰν ἀπὸ μύρο ἢ θύμηση παλαιοῦ θανάτου
"Απλωσε τὸ παράπονο, καὶ ἡ σιγὴ ἐδουλήθη
Στῆς νύχτας τ' ἀναστέναγμα, ἐκεῖ-κάτου...

Ὡσὰν δροσιὰ, στὸ σάλεμμα τοῦ βλέφαρου σου
Μιά στάλα δάκρυ ἐστάλαξε καὶ πέφτει
Μὲς στὴ σπηλιὰ τῆ μυστικῆ τοῦ ὄνειρου σου
Κ' ἐσβόσθη ὡς θρήνος: λιθανιοῦ μὲς στὸν καθρέφτη.

Μιά ἀνιχνυμὰ ἀπὸ λείψανο κι ἀπὸ νεκρίλα
Τὸ παραμῦθι ὡς φτεροθρός ἀπὸ τὸ πεταλούδι
Σμίγει στ' ἀγέρι τῆς σιγῆς, καὶ ἡ βουλιχμένη

Τοῦ ρυθμικοῦ μεσονυχτιοῦ ἢ ἀνατριχίλα
Εἶναι ὁ στερνός ἡχὸς ἀπὸ τραγοῦδι
Γιὰ τὴν παλιὰ τῆ δάκρυνη μας πεθαμένη.

ΚΑΠΟΙΑ ΘΛΙΨΗ

Σ' ἄρρωστην ὥρα δειλινὴν ἐστάθη
Καὶ μυστικὰ τὰ μάτια τῆς ἡσυχίας τὸ χέρι
Πῶς μὲ καλεῖ στῆς ἐρημιᾶς τὰ βόθρη
Καὶ πέρα ἡ θλίψη τῆς ἐρμιᾶς μαδάει—ποιὸς ξέρει...

"Ὅλοι οἱ ἀνθοὶ μοιρολογᾶν, κι ἀπάνωθ' ἐμὲ
Φτεροπετάει καλόμοιρη μιὰ πεταλούδα
Κάθε πουλὶ ἔσαιρνε ἡχὸ ἢ θρήνο,—θέ μου!—
Παράπονο καὶ τὸ ποτάμι ἀργὰ ἐτραγοῦδα.

Καὶ νύχτωνε στ' ἀπόμερα, καὶ οἱ δρόμοι
Μιλούσανε στοχαστικοὶ στὸ πέρασμά τῆς,
Κ' ἔδλεπα μυστικὸ στὸ σταυροδρόμι
Τὸ χλωμὸ κίνημα χεριοῦ τὸ κάλεσμά τῆς.

Στρατὶ-στρατὶ κρυφομίλει στὸ μονοπάτι,
Σάλευε φύλλο καὶ φιλοῦσε ἀνθὸν ἢ χλόη.
Τὴν πρώτην στάλα τῆς δροσιᾶς νοιώθει τὸ κάτω
Κ' ἔψαχνα ἐγὼ νὰ βρῶ σκοπὸ στὸ μοιρολόι...

ΜΥΣΤΙΚΟ

Θλιμμένος ἡσκιος τῆς ἐτιᾶς ἦρθε βαθεῖα νὰ πάρῃ
Καθρέφτισμα τοῦ μυστικοῦ στὴ μεσονύχτια λίμνη.
Στὰ δάση ὡς δάκρυ ἐπρόδαλλε θλιμμένο τὸ φεγγάρι
Καὶ σειοῦν τὰ φύλλα οἱ ψίθυροι σὰν νεροφώνητοι
ὕμνοι.

Νύχτα καὶ δὲ φτερούγισεν ὁ στεναγμὸς στὴν πλάση.
Κι ὅταν ραγίσῃ θλιβερός τῇ λίμνῃ ὡς μοιρολόι
Ἦχος τερπνός, στὰ βόθρη τῆς θὰ σταυρωθοῦν οἱ γόοι.
Μὰ τὸ φεγγάρι ἀπόγειρε σὰν δάκρυ πρὸς τὴ λίμνη.

ΓΚΙΝΑ

Ἔρμε στρατὶ κι ἀπότοπο νὰ πάρῃ
Ὁ ἡχος μακρυνός, κι ὁ ἡσκιος μας σὲ ἀνάσα

Φύλλου χλωμοῦ θὰ σμίξῃ τὸ τροπάρι.
Ἄεροφιλημα καὶ σὺ σὲ νεκροκάσσα.

Κι ὅλα μακραίνουν, ὅλα νοιώθουν πρὸς τὴν στρατὰ
Μ' ἄρρωστου βῆμα, καὶ οἱ λείψανοι μας γόοι
Πέρα στενάζουν αἰμοστάλαχτοι στὰ βάτα
Στῆς ἐρημιᾶς τὸ φεγγαρίσιο μοιρολόι.

Κ' ἔτσι ἀν σκαλεύουν κάπου τῆς ἐτιᾶς κλωνάρια
Στὴν πασίχαρῃ μας τὴν κυπαρισσένια σερενάτα
Τὰ μυστικὰ μας σύμφυχα θὰ σμίγουνε τροπάρια
Στοῦ ἡσκιου, τ' ἀερόμαλλα στὰ αἵματομένα βάτα...

ΣΠΗΛΙΟΣ ΠΑΣΑΓΙΑΝΝΗΣ

SONETTO, CXXXIV. (ΠΕΤΡΑΡΚΑΣ)

Δὲ βρίσκοι εἰρήνη, πόλεμον ὁ νοῦς μου δὲ σηκώνει
καὶ σκιάζομαι καὶ λαχταρῶ, καίω καὶ μὲ παγιάζω
πετῶ πουλὶ στὸν οὐρανόν, κ' εἶμαι στὴ γῆς κοτρώνι
δὲ σφιγγῶ κάτω, κ' ἡ ἀγκαλιὰ τὸν κόσμον μου ἀγκαλιάζει.
Στὴ χάψη μ' ἔχει, δὲ μὲ κλεῖ μηδὲ μὲ ξεκλειδώνει,
μηδὲ δικό τῆς μὲ κρατεῖ μηδὲ μὲ ξεθλιδιάζει
καὶ δὲ μὲ σφάζει ὁ Ἑρως καὶ δὲ μὲ ξεσκαλβαίνει.
μηδὲ μὲ θέλει ζωντανόν μηδὲ ἀπὸ τ' ἔλκει βγάξει.
Τυφλὸς καὶ βλέπω ἀμίλητος καὶ μολοντοῦτο λέω
ἐπιθυμῶ τὰ βάσινα καὶ γιὰ βοήθεια βουίζω
κ' ἐμὲ τὸν ἴδιον ὀχτροῦμαι καὶ συμπαθῶ τὸν ἄλλον.
Ἀπὸ τὸν πόνο τρέφομαι, γελῶ ἐνῶ τοῦ κλαίω
ὁ θάνατος μὰ κ' ἡ ζωὴ μὲ κάνουν ν' ἀγκουστῶ.
Γιὰ σέ, κυρά, ἐγὼ βρίσκομαι σ' ἐτοιο κακὸ μεγάλο.

(Μπολώνια)

ΣΠΥΡΟΣ ΒΑΡΟΤΣΗΣ

ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ ΤΗΣ ΜΑΝΤΑΓΑΣΚΑΡΗΣ*

Τ'ΑΣΤΡΟΠΕΛΕΚΙ ΚΑΙ ΟΙ ΦΛΟΓΕΣ.

[Παράδοση τῆς φυλῆς Τσιμιέτη, ποὺ μοῦ τὴ
δηγήθηκε, τὸ Θεριστὴ τοῦ 1906, ὁ Μιγάσος Βα-
tomora (Μπουτουμούρα), μαθητὴς στὴν École
Régionale.]

Τὸν παλιὸ καιρὸ, λένε, συντύχαινες τίς Φλόγες
παντοῦ φυσικά. Ὁ Ἥλιος τίς ἔστειλε στὴ γῆς, γιὰ
νὰ τὴν προφυλάνε. Εἴτανε σὰ στράτιῳτες τοῦ
Ἥλιου.

Τίποτ' ἄλλο κάτω στὴ γῆς δὲν εἴτανε τόσο δυ-
νατὸ σὰν τίς Φλόγες. Κ' εἴτανε πολὺ περήφανες γιὰ
τὴ δύναμή τους, κ' εἴτανε ἀκόμα πολὺ ἄπονες.

Ἀπάνου ἀπ' τὴ γῆς, στοὺς ἀέρηδες, βασιλέδε
τ'Αστροπελέκι, κύριος κι ἀρτοκράτορας. Τὸ καλο-
καίρι, κάθε ἀπόγεμα, μπουμπουνίζε μὲ βρόντο(1).

*) Κοίτα τοὺς ἀριθ. 246, 256, 258, 260 καὶ 305 τοῦ
«Νουμά».

1) Ἡ ἐποχὴ τοῦ καλοκαιριοῦ δὴ πέρα στὴ Μαντα-
γασκάρη ἰσχυρὰν τὸ Νοέμβρι καὶ βασιτεῖι ὡς τὸν Ἀπρίλη
ἐποχὴ τῆς ζέστης, μὲ βροχὴς καὶ μπουμπουνιητά. Κεθ

Οι Φλόγες παραξενεφτήκανε μ' αὐτὸ τὸ μεγάλο σάλαγο ποὺ ἀκούγανε πάνου στὸν οὐρανό. «Τ' εἶν' αὐτό, λέγανε, ποὺ ἀκούγεται καὶ κάνει τόσο βρόντο; Μὰ ὅ,τι καὶ νᾶναι, ἐμεῖς θὰ τοῦ στείλουμε ἕναν ἀποσταλμένο νὰ τοῦ κηρύξουμε τὸν πόλεμο». Καὶ τοῦ στείλανε μὴ τους γι' ἀποσταλμένο καὶ τοῦ κηρύξανε τὸν πόλεμο.

Τ' Ἀστροπελέκι ποὺ πάραεῖτανε περήφανο θύμωσε πολὺ καὶ ἀποκρίθηκε: «Ποτές μου ἐγὼ κανένα δὲν πείραξα, καὶ ποτές ὡς τώρα δὲν ἔκαμα κακὸ· τίς ἀστραπές μου καὶ τίς βροντές μου, τίς ἔκανα γιὰ μένα μοναχά. Μὰ κ' ἔρχεστε ἑμῶς καὶ μοῦ ζητᾶτε λόγο ἴσα μ' ἐδῶ πάνου στοὺς ἀέρηδες ποὺ εἶναι δικό μου χτήμα, θὰ κάνουμε πόλεμο καὶ θᾶναι φοβερός».

Κ' ἔτσι διορίσανε τὴ μέρα ποὺ θὰ γινόταν ἡ μάχη, διορίσανε ἀκόμα καὶ τὴ θέση. Κ' εἶταν αὐτὴ ἕνα μεγάλο πλάτωμα ἀπάνου στὴν κορφὴ ἑνὸς μικροῦ βουνοῦ.¹⁾

Οἱ Φλόγες μαζωχτήκανε καὶ σηκωθήκανε μ' ὅση γίνεται ὀρμή. Σκορπίσανε μπόλικο καπνὸ πολὺ μάδρο καὶ πυκνὸ. Σκούζανε, σφυρίζανε, στριφογυρίζανε, καὶ ἀπότες ψηλώνανε μ' ἀναλαμπὴ μεγάλη.

Τ' Ἀστροπελέκι, ἔδαζε καὶ αὐτὸ ὅλα τὰ δυνατὰ του, μῶλο ποὺ εἶτανε ἀκόμα μέρα, καὶ τὰστραποβολήματά του θαμπώνανε τὰ μάτια, καὶ τὰδλεπες νὰ ξεφλεβίζουνε γαλάζια, κίτρινα, πράσινα, μενεξελιά χρώματα, καὶ ὅλα τὰποδέλοιπα, καὶ μ' ἕναν κρότο τρομαχτικόν.

Τρεῖς φορές ἔπεσε μὲ ὀρμὴ μέσα στίς Φλόγες, μὰ δὲν μπόρεσε νὰ τις σθῆσῃ, καὶ παραδέχτηκε πῶς νικήθηκε.

Ἔτσι τραδηχτήκανε οἱ Φλόγες καὶ τ' Ἀστροπελέκι, στὰ λημέρια του καθέναν, νὰ γιατρέψουνε τίς πληγές τους.

Σὲ λίγες μέρες ξανάρχισε ὁ πόλεμος, μὲ τὴν ἴδια ὀρμή, ὅπως τὴν πρώτη φορά. Τάντίμαχα μέρη πάθανε μεγάλες ζημιές καὶ τὰ δύο, μὰ καὶ τούτῃ τὴ φορά νικήθηκε τ' Ἀστροπελέκι ἀπὸ τίς Φλόγες.

Ἔσπαζε τὸ κεφάλι του τ' Ἀστροπελέκι τί νὰ κάνῃ γιὰ νὰ βάλῃ κάτω τὸν ὀχτρό, κ' εἶτανε πολὺ θυμωμένο.

Τότες θυμήθηκε τίς φιλενάδες του τίς μπόρες, τίς σύναξε κ' ἔκαμε ἕνα μεγάλο «καβαίγ» (σουδούλιο) καὶ τοὺς εἶπε νὰ τοῦ δώσουνε τὴ βοήθεια

ἀπόγεμα, ἀπὸ τὸ Γενάρη κ' ἐδῶ, στὴ μεριά τῆς ἀνατολῆς σωρίζουνται πελώριες μπόρες, τουλοῦπες ἀσπρες σὰ μπαμπάκι ξαμένο· καὶ δόστου βροντές, ἀστραπές, γεμίζουν τὰ οὐράνια ἄλυσίδες ἡλεκτρικὲς ὡς ποὺ νὰ ξεσπᾶσῃ ἡ καταγίδια. Καὶ κάθε μέρα κάνει διαφορὰ στὴν ὥρα τῆς ἀνάλογα μὲ τὴ διαφορὰ τοῦ φεγγαριοῦ καὶ τῆς καλλιρροίας.

1) Ἔτσι ἀκουσα τὴ φράση ἀπὸ τὸ Μπουτούμκουρα.

τους. Κι αὐτὲς ὑποσκεθήκανε νὰ τοῦ δώσουνε τὴ βοήθεια ποὺ ζητοῦσε.

Τ' Ἀστροπελέκι τότες κήρυξε καὶ αὐτὸ μὲ τὴν ἀράδα του τὸν πόλεμο στίς Φλόγες, καὶ διόρισε γιὰ τόπο τῆς μάχης τὸ πλάτωμα ποὺ εἶχανε πολεμήσει καὶ τὴν πρώτη φορά.

Τὴ διορισμένη μέρα, φανήκανε νὰ προβαίνουνε ἀπὸ τίς τέσσερις ἄκρες τοῦρανοῦ μεγάλες μάδρες μπόρες.

Τ' Ἀστροπελέκι εἶτανε κρυμμένο ἀπὸ πίσω τους, καὶ πότε πότε βροντοῦσε μ' ἕναν ἦχο σατανικό. Οἱ Φλόγες στὴν ἀρχὴ τρομάζανε μὲ κείνο τὸ ἀλλόκοτο πρᾶμα, μὰ ἐπειδὴς κ' εἶχανε μεγάλο κουράγιο, ἀρχίσανε τὴ μάχη μὲ ἀπόφαση.

Μαζωχτήκανε ὅλες μαζί, γινήκανε ἕνας σωρὸς πολὺ μεγάλος, κ' οἱ πὺθ γκαρδιακωμένες ἀνεδαίνανε ἀπάνου στίς ἄλλες γιὰ νὰ φτάσουνε πολὺ ψηλά.

Μὰ τ' Ἀστροπελέκι δὲν ἔκανε ἄλλο παρὰ νὰ τινάζῃ μὲ δύναμη ἀστραπὲς ἀνάμεσα στίς μπόρες. Κι ἅμα φτάσανε τοῦτες ἴσα ἴσα ἀπὸ πάνου ἀπὸ τίς Φλόγες, ἀφήκανε μονομιᾶς νὰ πέσῃ σ' αὐτὲς ἀπάνου τὸ νερὸ ποὺ βαστούσανε. Καὶ γίνηκε μέσα στίς Φλόγες γενικὴ ἀνακατωσύρα, καὶ φωνάζανε σῶσε με νὰ σὲ σῶσω, καὶ φέδγανε πατεῖς με πατῶ σε.

Πρῶτος ἔφυγε ὁ Βασιλιάς τους κ' ἔκανε ἀρχὴ τῆς φεδγάλας ἐλυνῶνε, μάλε-βράσε. Τὸν ἀκολουθίσανε πολλοὶ ἀξιωματικοὶ καὶ στρατιῶτες, καὶ ὅλοι τους κρυφτήκανε στὰ βᾶθη τῶ βουνῶνε. Καὶ καμιά φορά βγαίνουνε ἀπὸ τίς τρύπες ποὺ ἀνοίγουνε στίς κορφές σὲ κάμποσα ἀπὸ δάφτια, καὶ ἀπ' αὐτὲς βαστᾷ ἡ φλέβα τῶν ἡφαίστειω.

Οἱ ἄλλες Φλόγες κρυφτήκανε σὲ κάτι σώματα, ξύλα, σίδερα καὶ πέτρες. Καὶ γιὰ τοῦτο μποροῦμε καὶ βρῖσκουμε φωτιὰ σὰν τρίψουμε τὸνα μὲ τᾶλλο δυὸ ξερὰ ξύλα.

Γι' αὐτὸ ἀκόμα ξεφλεβίζουνε σπίθες, ἅμα χτυποῦμε ἄξαφνα μιά κορτερὴ πέτρα μ' ἕνα κομμάτι ἀτσάλι.

Ἀνακαλέβη, 15 τοῦ Τρυγητῆ 1909.

ΛΑΒΑΖΑΓΚΑΣ*

Θέλεις νὰ ἐμιλήσουμε γιὰ τὴ γλώσσα· μήπως ἔχω ἄλλο σὲ νοῦ μου, πάρειξ ἐλευθερίαν καὶ γλώσσα; Ἐκεῖνη ἄρχισε νὰ πατῇ τὰ κεφάλια τὰ Τούρκικα, τούτῃ θέλει πατήσῃ γλήγορα τὰ σοφολογιστικὰ, καὶ ἔπειτα ἀγκαλιασμένες καὶ οἱ δύο θέλει προχωρήσουν εἰς τὸ δρόμο τῆς δόξας, χωρὶς ποτὲ νὰ γυρίσουν ὀπίσω, ἂν κανένας Σοφολογιστικὸς κρᾶζῃ, ἢ κανένας Τούρκος βραύξῃ· γιὰτὶ γιὰ μένα εἶναι ὅμοιοι καὶ οἱ δύο

ΣΟΛΩΜΟΣ